

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Олена Пчілка – українська просвітниця та педагог

(до 170-річчя від дня народження, 1849–1930)

Каталог книжкової виставки

Упорядник
Н. Є. Шолохова,
провідний бібліотекар
відділу науково-документного забезпечення,
соціокультурної діяльності та міжнародних зв'язків

І. Життєвий шлях української письменниці, педагога, етнографа, ученого

1. **Байло, Л. В.** Олена Пчілка: горда жіноча душа: сценарій позакл. заходу / Л. В. Байло // Пед. пошук. – 2010. – № 1. – С. 14–18.
2. **Більчук, М.** Українські та зарубіжні письменники: розповіді про життя і творчість / Маргарита Більчук. – 2-ге вид., змін. і допов. – Тернопіль: Підруч. і посіб., 2014. – 255 с. – *Із змісту:* Олена Пчілка (Ольга Петрівна Косач-Драгоманова (1849–1930)). – С. 138–140.
3. **Богданець-Білоskalенко, Н. І.** Дитяча література: біогр. укр. письменників II половини XIX – поч. XXI ст.: навч. посіб. / Н. І. Богданець-Білоskalенко; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ: [б. в.], 2012. – 91 с. – *Із змісту:* Олена Пчілка. – С. 12–13.
4. **Братко, В.** Сонет в історії української літератури: (огляд) / В. Братко // Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. – 2010. – № 7/8. – С. 19–21.
5. **Вільна, Я. В.** Історія української літератури другої половини XIX століття: навч. посіб. / Я. В. Вільна, І. Г. Хворостяний; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ: Київ. ун-т, 2017. – 575 с. – *Із змісту:* Олена Пчілка. – С. 322–338.
6. **Дрофань, Л.** Берегиня / Любов Дрофань; [ред. В. А. Сучек; худож. ред. С. В. Піонтковський]. – Київ: Молодь, 2004. – 208 с.
7. **Жадько, В.** У пам'яті Києва: наук. фотоіл. довід.-посіб. / Віктор Жадько. – [Київ]: Фенікс, 2007. – 478, [2] с. – Про Олену Пчілку: с. 11, 23, 50–52, 56, 143, 351.
8. **«З братами ще я словом поділюсь»:** біобібліогр. покажч. / Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін., Волин. держ. обл. універс. наук. б-ка ім. Олени

- Пчілки ; [упоряд. Валентина Бабій ; ред.: Емілія Ксендзук, Петро Коробчук]. – Луцьк : Твердиня, 2009. – 111 с. – До 160-річчя від дня народження Олени Пчілки.
9. **Канцедал, Л.** «Поспішаю написати кілька слів»: із епістолярію родини Драгоманових / Л. Канцедал // Слово і час. – 2012. – № 11. – С. 72–81.
10. **Кодлюк, Я.** Розповіді про письменників : посіб. для вчителя початкових кл. / Ярослава Кодлюк, Галина Одинцова. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2003. – 118, [2] с. – *Із змісту*: Олена Пчілка. – С. 77–78.
11. **Література України** : для дітей серед. шк. віку / [авт.-упоряд.: В. М. Скляренко, Я. О. Батій]. – Харків : Фоліо, 2006. – 318, [2] с. – (Дитяча енциклопедія). – *Із змісту*: Олена Пчілка-Косач. – С. 144–146.
12. **Мержвинська, Л.** «Недаром звалась Пчілка – від Бога трудівниця» : сценарій театраліз. екскурсії по літ.-мемор. музею Лесі Українки в селі Колодяжному / Л. Мержвинська // Укр. мова й літ. в сучас. шк. – 2013. – № 9. – С. 65–71.
13. **Минуле і сучасне Волині та Полісся** : наук. зб. Вип. 33 : Олена Пчілка і родина Косачів в історії інтелектуальної еліти України та Волині : матеріали ХХХІІІ Всеукр. іст.-краєзнав. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народж. Олени Пчілки та 60-річчю з часу створення Колодяжн. літ.-мемор. музею Лесі Українки, м. Луцьк – с. Колодяжне, 30 черв. – 1 лип. 2009 р. / Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін. [та ін.]. – Луцьк : [б. в.], 2009. – 290 с. – До 160-річчя від дня народження Олени Пчілки та 60-річчя з часу створення Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки.
14. **Мікула, О.** Творчість Олени Пчілки і фольклор : монографія / Ольга Мікула ; [передм. В. М. Івашків ; відп. ред. В. М. Івашків]. – Ужгород : Гражда, 2011. – 312 с.
15. **Мірошниченко, Л.** Гімн України у дитячій п'есі Олени Пчілки / Л. Мірошниченко // Слово і час. – 2014. – № 12. – С. 79–85.
16. **Мороз, Л.** Ідейні акценти драматургії Олени Пчілки / Л. Мороз // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2012. – № 10. – С. 13–14.
17. **Національна академія наук України** : персон. склад, 1918–2003 : 85 років / [НАН України ; уклад.: В. М. Палій, Ю. О. Храмов ; ред. О. Я. Беспальчук ; відп. ред. В. Л. Богданов]. – Київ : Фенікс, 2003. – 301, [1] с. : портр. – *Із змісту*: Вибори дійсних членів (академіків), членів-кореспондентів та іноземних членів Академії наук в 1919–2003 : обрані членами–кореспондентами : [список осіб]. – С. 225–226.
- У списку*: Косач О. П. (Олена Пчілка) (літературознавство).
18. **Олійник-Рахманний, Р.** Літературно-ідеологічні напрямки в Західній Україні (1919–1939 роки) / Роман Олійник-Рахманний. – Київ : Четверта хвиля, 1999. – 229, [3] с. – Про Олену Пчілку: с. 43–49.

19. **Олена Пчілка – «образ української жінки»** : рек. бібліогр. список до 160-річчя від дня народж. / уклад. Н. Гажаман // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 6. – С. 121–125.
20. **Рисак, О. О.** Юліуш Словацький у потрактуванні Олени Пчілки / О. О. Рисак // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки : [зб. наук. пр.]. – Луцьк, 2003. – № 10. – С. 154–159.
21. **Тетеріна, О.** Олена Пчілка : роль худож. перекладу в розвитку укр. літ. / О. Тетеріна // Дивослово. – 2013. – № 10. – С. 61–64.
22. **Третяченко, Т.** Олена Пчілка і Гадяч : до 160-річчя письменниці / Т. Третяченко // Слово і час. – 2009. – № 7. – С. 116–120.
23. **Українська берегиня** : до 165-річчя від дня народження Олени Пчілки (1849–1930) // Календар знаменних і пам'ятних дат / Держ. наук. установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». – 2014. – № 3. – С. 49–59.
24. **Усі письменники і народна творчість** : [довідник] / Н. І. Черсунова [та ін.]. – Київ : Майстер-клас, 2007–2008. – 863 с. – *Із змісту*: Пчілка Олена. – С. 249–258.
25. **Хорунжий, Ю.** Шляхетні українки : есеї-парсуни / Юрій Хорунжий. – Київ : Вид-во ім. Олени Теліги, 2004. – 206, [1] с. : фот. – *Із змісту*: Олена Пчілка. Горда жіноча душа. – С. 5–22.
26. **Шевчук, В. О.** Дорога в тисячу років : роздуми, ст., есе / В. О. Шевчук. – Київ : Рад. письменник, 1990. – 411 с. – *Із змісту*: Пчілка із поля літературного. – С. 276–280.
27. **Шерех, Ю.** Третя сторожа : літ., мистецтво, ідеологія / Юрій Шерех. – Київ : Дніпро, 1993. – 590 с. – Про Олену Пчілку: с. 114, 115, 464, 452, 464.

II. Педагогічні погляди та просвітницька діяльність Олени Пчілки

1. **Антипчук, Н.** Журнал «Молода Україна» Олени Пчілки, його ідейно-естетична та виховна цінність / Н. Антипчук // Укр. мова і літ. в шк. – 2009. – № 6. – С. 39–43.
2. **Іскорко-Гнатенко, В.** Народознавчі праці члена-кореспондента Академії наук України Олени Пчілки / В. Іскорко-Гнатенко // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 4. – С. 67–69.
3. **Новаківська, Л.** Материнська школа Олени Пчілки / Л. Новаківська // Початкова шк. – 1997. – № 9. – С. 47–50.
4. **Новаківська, Л.** Олена Пчілка і українські діти / Л. Новаківська // Рідна шк. – 1998. – № 11. – С. 8–9.
5. **Новаківська, Л. В.** Просвітницька діяльність і педагогічні погляди Олени Пчілки : дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Новаківська Людмила Володимирівна ; [наук. керівник Антоненко Михайло Якович] ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ : [б. в.], 1998. – 180 с.

6. **Новаківська, Л. В.** Олена Пчілка і В. О. Сухомлинський про роль книги в духовному житті дитини / Л. В. Новаківська // Шк. б-ка плюс. – 2011. – Жовт. (№ 19). – С. 3–5.
7. **Новаківська, Л. В.** Олена Пчілка – українська просвітниця і педагог / Л. В. Новаківська // Спадщина видатних педагогів Полтавщини в міжнародному освітньому просторі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. / Ін-т педагогіки АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – С. 56–57.
8. **Одарченко, П.** Видатна діячка української культури кінця XIX – початку XX століття : до 150-річчя від дня народж. Олени Пчілки / П. Одарченко // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 2/3. – С. 3–14.
9. **Памірська, Л.** Леся Українка і традиції педагогічної школи Олени Пчілки / Л. Памірська // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2007. – № 4. – С. 135–138.
10. **Петік, Л.** Як Леся стала Українкою : родинна педагогіка Олени Пчілки / Л. Петік // Палітра педагога. – 2012. – № 1. – С. 3–5.
11. **Савчак, Н.** Аналіз гуманістично-педагогічних поглядів Лесі Українки та Олени Пчілки / Н. Савчак // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Педагогічні та психологічні науки : [зб. наук. пр.]. – Луцьк, 1999. – № 1. – С. 93–96.
12. **Семенко, С. В.** Журнал «Рідний край» і літературний процес початку XX століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : [спец.] 10.01.01 «Українська література» / Семенко Світлана Василівна ; [наук. керівник Хропко Петро Панасович] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : [б. в.], 2000. – Про Олену Пчілку: с. 3, 6–10, 12–14, 16, 17, 19.
13. **Титаренко, В. П.** Науковець-етнограф кінця XIX – початку XX століття Олена Пчілка / В. П. Титаренко // Витоки пед. майстерності : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2009. – Вип. 6. – С. 110–113.

III. Творча спадщина Олени Пчілки

1. **Пчілка, О.** Годі, діточки, вам спать! : вірші, оповідання, фольклор. записи / О. Пчілка. – Київ : Веселка, 1991. – 336 с.
2. **Пчілка, О.** З гринджолками ; Безконечна пісня ; Журавель та чапля ; Збентежена вечеря / О. Пчілка // Веселка : антол. укр. літ. для дітей : в 3 т. – Київ, 1984. – Т. 1. – С. 301–314.
3. **Пчілка, О.** Збентежена вечеря : різдвяна пригода / О. Пчілка // Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. – Київ, 1989. – С. 66–79.
4. **Пчілка, О.** Маленька українка / О. Пчілка // Україно, нене моя! : сповідь: поезії, писанки... : збірник. – Київ, 1993. – С. 207.

5. **Пчілка, О.** Переможець ; Перед блакитним морем ; Прощання ; Пісні минулого / О. Пчілка // Акорди : антол. укр. лірики від смерти Шевченка / уложив Іван Франко. – [Репринт. вид. з дод.]. – Київ, 2005. – С. 133–135.
6. **Пчілка, О.** Снігова баба ; Весняні квіти ; Метелик ; До діточок ; Як швидко літо проминуло ; Вишеньки-сережки ; Котик-Мурчик ; Зайчатко й хлоп'ятко ; Дрібненькі грушки ; Миша-городянка і миша-хуторянка ; Сімейка ; Хазяйство ; Лелека ; Дивна хатка ; Фольклорні записи ; Журавель та чапля / О. Пчілка // Українська дитяча література : антологія / вступ. ст. та упоряд. Л. П. Козачок. – Київ, 2002. – С. 162–173.
7. **Пчілка, О.** Сосонка / О. Пчілка // Українські літературні казки : в 2 т. – Київ, 2006. – Т. 1. – С. 153–160.
8. **Пчілка, О.** Український дитячий театр / Олена Пчілка ; упоряд., підгот. текстів, передм., текстол. комент. Лариси Мірошніченко ; [голов. ред. Ірина Бойко ; ред. Олена Лисенко ; муз. ред. Ірина Щукіна ; худож. Ірина Заруба] ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України. – Київ : Веселка, 2015. – 440 с. : іл.
9. **Пчілка, О.** Українські узори до шиття й тkania / О. Пчілка // Нар. творчість та етнографія. – 1999. – № 2/3. – С. 15.
10. **Спогади про Лесю Українку.** – Київ : Рад. письменник, 1963. – 519 с. – *Із змісту:* З біографії / Олена Пчілка. – С. 79–81 ; З «Автобіографії» / Олена Пчілка. – С. 81–97 ; Ольга Деконор (Лисенко) – учителька Лесі по музиці / Олена Пчілка. – С. 97–98 ; Останній творчий задум / Олена Пчілка. – С. 396 ; Останні дні / Олена Пчілка. – С. 397–406.
11. **Український народний орнамент: вишивки, тканини, писанки.** Вип. 8 / зібрала і систематизувала Ольга Петрівна Косач-Драгоманова (Олена Пчілка) ; [до друку підгот.: Віра Комзюк, Наталія Пушкар ; вступ. ст. Надії Стащенко ; відп. за вип. Анатолій Силюк]. – Репринт. відтворення 1-го вид. 1876 р. – Ковель : Ковел. міська друк., 2010. – 10, 18, V с. + 33 арк. іл.